

Zondag 28 augustus 2016 - Kom toch dichterbij!

Lezingen: Deuteronomium 24 : 17 -22

Lucas 14, 1, 7 -14

Strijd om de beste plaatsen. In de sport levert dat vaak spannende wedstrijden op. Bij de afgelopen Olympische Spelen. De sporter of het team leeft meestal onder een immense druk, maar de toeschouwer genieten er vaak van. Met spanning, soms met verbazing misschien. Ongelofelijk haast wat mensen inzetten om een positie in een wedstrijd te veroveren of te verdedigen. Vaak ook heel mooi om te zien.

De beste plaatsen in de sport of de mooiste plekjes op de camping. Daar ging het misschien vaak over in deze zomer. Maar ook in het dagelijks leven gaat het vaak om de mooiste plekjes.

Een interessante baan, een goed pensioen en wat is het dan leuk als mensen dat aan je kunnen zien; aan je kleding, aan je auto. Het mooiste plekje omdat jij de nieuwste iPhone hebt. En dat deel je dan natuurlijk met je vrienden op Facebook. Want niet alleen jijzelf moet genieten van de goede plaats die je hebt veroverd, van je welverdiende status, ook anderen moeten het kunnen zien.

Of het beste plekje omdat jij zoveel vrijwilligerswerk doet en die ander zit toch maar lui in zijn stoel.

Erkenning, waardering, bewondering, misschien wel benijd worden, we hebben het kennelijk nodig om lekker in ons vel te zitten. Een groot deel van hoe wij onszelf

zien laten we zo afhangen van hoe een ander ons ziet. Ook voor onze (klein)kinderen willen we graag dat ze een ereplaats hebben.

En dat begint al jong. Kan die van jou nog niet zitten? Welke school haalt de beste resultaten? Hoe groot is de baankans met deze studie? Besteedt de leerkracht wel genoeg aandacht aan mijn kind?

We komen steeds meer terecht in een samenleving waar je voor je zelf moet opkomen. Om de goede zorg te krijgen, om niet aan je lot overgelaten te zijn als je ouder wordt. Dat is ook wat we onze kinderen leren: je mag voor jezelf opkomen.

Maar in ons opkomen voor onszelf, in ons gevecht om de goede plaatsen, worden we tot elkaars concurrenten. We meten ons aan elkaar en dan valt het mee of tegen.

Misschien haalt u nu inwendig je schouders op en denkt u: ik vind status en spullen zo onbelangrijk.

Gewoon iets voor een ander doen, dat is pas belangrijk. Of: als mijn kind/mijnkleinkind maar gelukkig is, het hoeft van mij niet zo nodig te presteren. Linksom of rechtsom, het zijn allebei manieren om om te gaan met de ereplaatsen, met status.

Ook door zo te denken zijn we bezig met de rangorde. Dat is er aan de hand tijdens die maaltijd op de sabbat. Gezellig, maar niet heus.

Jezus prikt door dat gedrag heen en hij vertelt een gelijkenis, een beeldverhaal. Opvallend is dat Hij niet het voorbeeld van een maaltijd gebruikt, maar van een bruiloftsfeest.

Dát, en het feit dat dit zich afspeelt op de sabbat, moet

ons doen opveren: hier is sprake van bijzondere beeldspraak.

De sabbat – de rustdag - is de tijd die God gegeven heeft aan de mens. Tijd om op te ademen en te gedenken wat zijn taak is in Gods schepping.

En het beeld van de bruiloft opent het vergezicht naar Gods toekomst: zo liefdevol en feestelijk heeft Hij het leven van de mensen bedoeld.

Daar worden geen machtsspelletjes gespeeld. Iedereen, ouder en jonger, succesvol of minder, met beperkingen en valide, mannen en vrouwen, iedereen wordt daar gelijk beoordeeld. Je hoeft niet voor jezelf op te komen want een ander (of Ander) komt op voor jou.

Dat is iets om te oefenen op onze sabbatsdagen, op onze feestdagen. Of eigenlijk zouden we ons erin moeten oefenen zo te leven dat alle dagen een feest worden en Gods koninkrijk daarin dichterbij komt. Zelfs aanwezig is.

Met het oog daarop vertelt Jezus zijn gelijkenis. Want ons leven is niet altijd nemen, het is ook geven.

De instinker van dit verhaal is dan dat we gaan denken: als ik nu maar bescheiden een plaats achterin kies voortaan, dán word ik vanzelf naar voren geroepen. Bescheidenheid als de weg naar succes dus. Ook wel bekend als valse bescheidenheid.

Dát staat er niet en volgens mij gaat het niet alleen over bescheidenheid. Ik werd getroffen door de woorden: Kom toch dichterbij.

Als je niet meteen zelf bent doorgeschoten naar de beste plaats, blijft er ruimte voor de uitnodiging, voor de verrassing. Iets of iemand kan jou wel-doen.

Als je stopt met alleen voor jezelf te zorgen, komt er ruimte voor een ander, of de Ander, die voor jou zorgt.

De overrompelende goedheid van God kan zomaar als verrassing in je leven zijn.

En dat hebben velen van ons van huis uit niet meegekregen.

Geef je iemand een cadeautje en je hoort de ander zeggen: Dat had je niet moeten doen. Daar sta je dan met je cadeautje.

Dat dat in velen van ons zit ingebakken merk ik bijvoorbeeld ook als ik iemand vraag of ik op bezoek zal komen.

Nee hoor, je hebt het al zo druk. Of: iemand anders heeft het toch veel harder nodig. Ook in die houding mogen we ons oefenen: openstaan voor onverwachte goedheid en weldaad.

Want zo onverwacht komt God met zijn goedheid: kom toch dichterbij, zegt Hij. Zo is ons leven dus ook niet altijd geven, maar dankbaar aannemen.

De valse bescheidenheid hebben we nu wel gehad. Nu moet het erover gaan wat Jezus dan wél wil zeggen. Hij gebruikt het woord 'jezelf vernederen'. Niet echt een woord dat we vaak gebruiken. Het past ook niet goed bij deze tijd waar vernedering zo ongeveer het tegenbeeld is geworden van respect krijgen. Dat kan misverstanden oproepen.

In ‘vernederig’ horen we ‘neer’. Niet omhoog naar de ereplaats, naar status en naar gezien worden, maar ergens zijn waar je minder wordt gezien, niet wordt bewonderd om wat je van jezelf hebt gemaakt.

Jezelf minder belangrijk maken om er te kunnen zijn voor een ander, om de dag van die ander tot een feest te maken. Paulus schreef over deze levenshouding in zijn brieven. ‘Handel niet uit geldingsdrang of eigenwaan, maar acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf.’

Jezelf vernederen heeft hier niets te maken met valse bescheidenheid of onderdanigheid.

Het duidt op een levenshouding die laat zien dat je je ervan bewust is dat je in het leven een genodigde bent. Deze woorden roepen ons op om steeds te blijven beseffen dat God het is die ons uitnodigt om te bouwen aan een gastvrije wereld en dat we namens Hem gastvrij moet zijn naar anderen en oog moet hebben voor de zwakken. Kom toch dichterbij.

Dit geldt niet alleen voor een kerkgemeenschap of geloofsgemeenschap, maar ook voor een relatie, een gezin, een buurt, een stad, de samenleving als geheel.

Tijdens zijn leven zat Jezus met heel verschillende mensen aan tafel. Dat mag ons tot op de dag van vandaag inspireren om te blijven geloven in het visioen van dit bruiloftsmaal.

Een plek aan die tafel hangt niet af van ons zelfverzekerde optreden. Je kiest je plaats niet maar krijgt die plaats die de Heer voor jou heeft bereid.

Hij maakt de tafelschikking. En het hoeft ons helemaal niet te verbazen dat God tot een andere tafelschikking komt dan wij.

Hij is nu eenmaal van den beginne de God die zich het lot aantrekt van de jongsten, de zwaksten, de weduwen en wezen, de vreemdeling. Wij hoeven zijn ogen maar te volgen om te weten met wie wij ons zouden moeten bemoeien. Dat werkt niet statusverhogend.

Wél heft het ons op in de ogen van God.

‘Wanneer u mensen ontvangt, nodig dan armen, kreupelen, verlamden en blinden uit. Dan zul je gelukkig zijn’, zegt Jezus. ‘Zalig’ staat er in de oude vertaling, dat mooie woord uit de zaligsprekingen die weer alles te maken hebben met Gods koninkrijk. Gelukkig en gezegend ben je als je zo leeft.

En je zult ervoor beloond worden bij de opstanding van de rechtvaardigen. Dat is geen beloning naar prestatie maar een weldadig mogen uitrusten op de grote sabbat. Dat is niet naar verdienste maar uit genade de vrede van God genieten.

Of zoals een collega dan het voorbeeld noemt: als je flink hebt geklust, en dan op de bank zitten met een koud biertje en tevreden zien hoe mooi het allemaal is geworden. Dat is Gods koninkrijk.

Jezus wijst ons erop met een andere blik te kijken. In onze oren klinken de woorden van Jezus vooral als vermanende woorden, als een oproep om kritisch naar onszelf te kijken en als aansporing om om te zien naar de kleine en de zwakke.

Maar daarnaast zijn de woorden ook een bemoediging.

Voor hen die zich niet gezien weten,
voor hen die zich alleen voelen,
voor hen die zo vaak buiten de boot vallen,
voor ons allemaal klinkt die uitnodiging:
kom toch dichterbij.

Gods gastvrijheid is grenzeloos en eindeloos.

Als Jezus spreekt over het leven, dan heeft Hij het over:
een maaltijd aanbieden, een feestmaal geven, mensen
ontvangen en uitnodigen.
In die eenvoud schuilt het koninkrijk.

Laat zo ons leven mogen zijn, een spiegel van Gods
gastvrijheid, voor alle mensen.

In de verwachting van de grote zomer die eens zal komen

Gereformeerde Kerk, 28 augustus 2016
ds. Hillegonda Ploeger